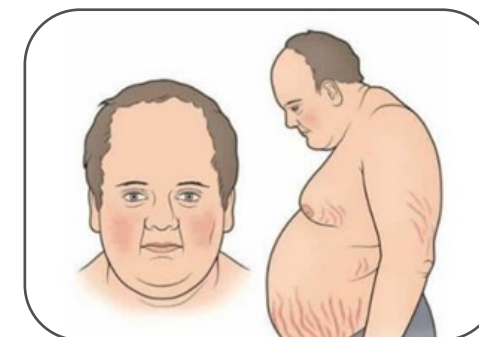

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی البرز
مرکز آموزشی و درمانی سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی

مرکز آموزشی و درمانی

سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی

سندروم کوشینگ

تهیه کننده: واحد آموزش سلامت

تایید کننده: کمیته آموزش بیمار

تاریخ تهیه: ۱۴۰۴

شماره واحد آموزش به بیمار: ۰۲۶۳۵۷۷۱۱۲۵

منابع: ClinicalKey, WebMD, Mayo clinic

شرح بیماری

- هورمون کورتیزول توسط غدد فوق کلیوی تولید می شود و اعمال مهمی را در بدن انجام می دهد، اما هنگامی که مقدار آن در بدن زیاد شود، اثرات منفی در بدن می گذارد.
- سندرم کوشینگ از افزایش هورمون کورتیزول به وجود می آید. این بیماری بسیار کم و نادر است و غالباً در سنین ۵۰- ۲۰ سالگی اثرات خود را ظاهر می کند.

علائم

- افزایش وزن و تجمع بافت چربی به خصوص در قسمت میانی و بالایی پشت و بین شانه ها
- ترک های پوستی به رنگ صورتی و یا بنفش بر روی پوست شکم، ران، سینه و بازوها
- نازک و شکننده شدن پوست و به راحتی کبود شدن
- آکنه
- صورت گرد و به رنگ قرمز گلگون
- چشم های پف کرده
- ضخیم شدن و رشد بیش از اندازه موهای صورت، گردن، سینه، شکم و ران در زنان
- توقف و یا نامنظم شدن دوره های قاعدگی در زنان
- کاهش میل جنسی و باروری در مردان و اختلال نعوظ در آنان
- خستگی و ضعف عضلات، پوکی استخوان و شکستگی آن
- افسردگی، اضطراب و زودرنجی، مشکلات شناختی
- افزایش فشار خون، عدم تحمل گلوکز یا قند که ممکن است منجر به دیابت شود.
- صورت گرد و به رنگ قرمز گلگون، چشم های پف کرده، سردرد
- کاهش مقاومت به عفونت

علل شایع

- وجود تومور در غده فوق کلیوی
- استفاده طولانی مدت از داروهای کورتیزونی و هورمون محرک ترشح هورمون کورتیزونی جهت درمان سرطان هیپوفیز
- انواع داروهای کورتیکواستروئید شامل: بتامتازون، بودزوناید، کورتیزون، دگزامتازون، هیدروکورتیزون، متیل پردنیزولون، پردنیزولون و پردنیزون مصرف شده در بیماران دچار تنگی نفس، روماتیسم قلبی، سل و یا جلوگیری از فعالیت طبیعی سیستم ایمنی.
- وجود تومور در غده هیپوفیز (افزایش ترشح بیش از اندازه هورمون از غده هیپوفیز و محرک ترشح هورمون کورتیزونی از غده فوق کلیوی)

عوارض احتمالی

- شکستگی استخوان ها به علت پوکی استخوان، دیابت، زخم معده و دوازدهه یا اثنی عشر، پوکی استخوان، سنگ کلیه، افزایش فشارخون
- ندرتاً به وجود آمدن تومور هیپوفیز (در صورت برداشتن غدد فوق کلیوی)
- عفونت شدید، بی خوابی، سوءظن و بدگمانی به اطرافیان

در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟

- بروز علائم بیماری کوشینگ
- مراجعه فوری به پزشک در صورت مشاهده ورم غیرطبیعی در صورت یا گردن، رشد زیاد موهای صورت در زنان و اختلال عملکرد جنسی در مردان
- بروز علائم عفونت مانند تب، لرز، دردهای عضلانی، سردرد و سرگیجه
- بروز علائم کم بودن میزان مصرف استروئید مانند خستگی، ضعف، سرگیجه
- بروز علائم زیاد بودن میزان مصرف استروئید مانند تورم در دست‌ها یا پاها، افزایش وزن
- در صورت مصرف داروی استروئیدی برای بیماری خاصی و مشاهده علائمی مشابه علائم سندرم کوشینگ
- در صورت مشاهده علائمی مشابه علائم بیماری کوشینگ حتی اگر از داروهای کورتیکواستروئید استفاده نمی‌شود.
- سایر علائم و مواردی که پزشک یا تیم پزشکی برای مراجعه مجدد توصیه نموده است.
- در صورت مشاهده دیگر علائم نگران‌کننده.

شیمی‌درمانی

- مکمل‌های کلسیمی برای درمان پوکی استخوان
- جراحی: خارج کردن هیپوفیز، خارج کردن غده فوق‌کلیوی
- سایر موارد به صلاح‌دید پزشک و نیاز بیمار

رژیم غذایی و تغذیه

- کم‌کالری، کم‌چربی، کم‌کربوهیدرات، کم‌سدیم، پرپروتئین
- پرکلسیم و پتاسیم جهت جلوگیری از لاغر شدن عضلات و استخوان‌ها
- خوردن کلسیم و ویتامین D جهت کمک به استخوان‌سازی
- محدود کردن مصرف نمک جهت محدود کردن اثرات بد سدیم
- استفاده از فلفل و سیب‌زمینی در غذا به جای نمک جهت خوش‌طعم کردن آن

دارو

- داروهایی برای مهار کار غده فوق‌کلیوی
- داروهای کورتونی در صورت خارج کردن دو غده فوق‌کلیوی
- گاهی مصرف داروهایی به‌عنوان جایگزین هورمون‌های هیپوفیز
- داروهای ضد فشارخون برای کاهش فشارخون بالا
- داروهای آرام‌بخش

تشخیص

- تشخیص توسط پزشک یا متخصص غدد با اخذ شرح حال و معاینه دقیق بیمار صورت می‌پذیرد. در صورت نیاز از دیگر روش‌های تشخیصی از جمله موارد زیر استفاده می‌شود:
- آزمایش تحریک هورمون آزادکننده کورتیزول
- ام.آر.آی
- سی.تی.اسکن
- آزمایش بزاق
- آزمایش ادرار جهت بررسی میزان هورمون کورتیزول
- آزمایش قند خون و پتاسیم و هورمون کورتیزول موجود در خون

نکات قابل توجه قبل از آزمایش

- قبل از آزمایش خون و ادرار، بیماران می‌توانند به طور معمول بخورند و بیاشامند و داروهای خود را قبل از آزمایش مصرف کنند، اما مصرف داروهای حاوی استروژن از جمله قرص‌های پیشگیری از بارداری و درمان‌های جایگزین هورمون باید به مدت شش هفته قبل از اندازه‌گیری کورتیزول خون متوقف شود، زیرا استروژن موجب افزایش مقدار کورتیزول خون می‌شود.

- سایر موارد به صلاح‌دید پزشک و نیاز بیمار

درمان

- با نظر پزشک ممکن است اقدامات زیر برای بیمار انجام شود:
- رژیم غذایی
- دارودرمانی
- جراحی